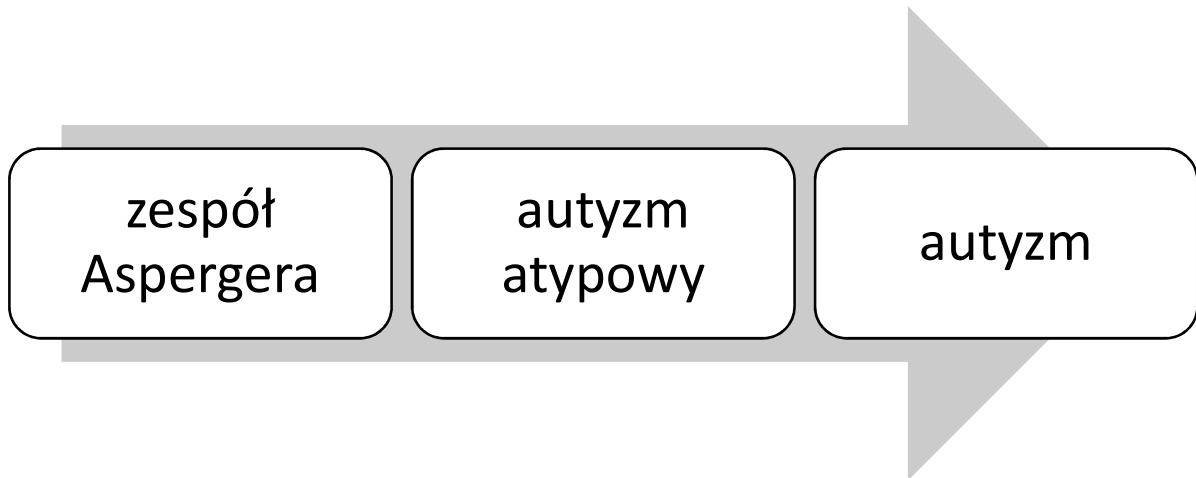

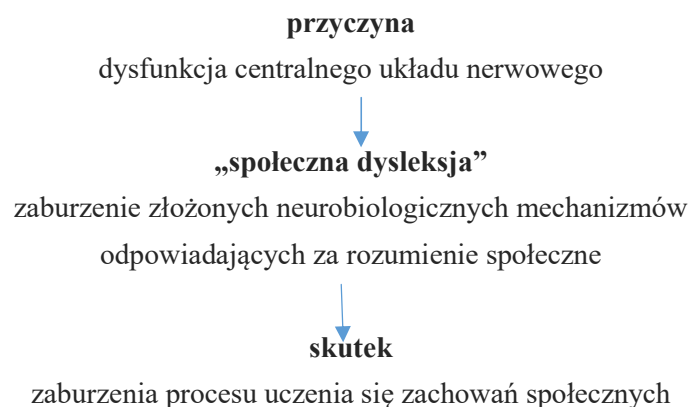
SPEKTRUM AUTYZMU W PIGUŁCE

Nasilenie objawów w spektrum autyzmu

We wszystkich zaburzeniach ze spektrum autyzmu występują nieprawidłowości w trzech sferach

1. W komunikacji
2. W funkcjonowaniu społeczno – emocjonalnym
3. W zainteresowaniach i aktywnościach

Autyzm/ zespół Aspergera należą do całościowych zaburzeń rozwoju. Oznacza to, że zaburzenie to dotyczy całego rozwoju (motywacji, generalizowania wiedzy, postrzegania sensorycznego, emocji, uwagi, rozwoju języka, motoryki, zachowań społecznych itd).

Zespół Aspergera/ zaburzenia ze spektrum, autyzmu może współwystępować z innymi zaburzeniami psychicznymi np.:

- Zaburzenia uwagi i aktywności
- Objawy obsesyjno – kompulsyjne
- Tiki
- Zaburzenia nastroju
- Lęki m.in. fobie specyficzne, lęk społeczny
- Zaburzenia snu

Zaburzenia zachowania

NIEPRAWIDŁOWOŚCI W KOMUNIKACJI

1. OGRANICZONE UMIEJĘTNOŚCI PROWADZENIA DIALOGU

- Problem z:
 - odpowiadaniem na pytania (zaburzenia rozumienia, wczuwania się w stan wiedzy rozmówcy,
 - z długością wypowiedzi (zbyt krótkie bez mentalizowania lub zbyt chaotyczne i pełne nieistotnych szczegółów),
 - trudność umiejętności przyłączania się do rozmów, podtrzymywaniem dialogów (szczególnie z rówieśnikami)
- Specyficzny dobór słownictwa, brak słów potocznych.
- Ograniczone umiejętności komentowania (mentalizowanie !!!).
- Problem z melodią głosu.
- Brak zwrotów paralingwistycznych.
- Niespójna z aktywnością werbalną mowa ciała.

2. DOSŁOWNOŚĆ ROZUMIENIA

- Nadmierne trzymanie się zasad.
- Problem z rozumieniem metafor językowych i tych utartych.
- Brak spójność w komunikacji werbalnej z niewerbalną, większe znaczenie mają słowa, problem z rozumieniem i odczytywaniem mowy ciała w tym gestów i mimiki u innych/ na filmach/ na zdjęciach. Trudności z dostrzeganiem symboli.
- Ograniczone umiejętności rozumienia ironii/ sarkazmu/ gwary młodzieżowej/ przysłów/ porównań
- Ograniczone umiejętności rozumienia żartów i sytuacyjnych i słownych i obrazkowych
- Ogromna naiwność/ bezkrytycyzm

NIEPRAWIDŁOWOŚCI W FUNKCJONOWANIU SPOŁĘCZNO – EMOCJONALNYM

1. Zaburzone relacje rówieśnicze
2. Kłopoty z adekwatnym jakościowo inicjowaniem i podtrzymywaniem relacji z innymi ludźmi
3. Labilność emocjonalna
4. Nieadekwatne reakcje w różnych sytuacjach społecznych, problem z ich prawidłowym odczytywaniem i wymyślaniem sposobów działania
5. Ograniczony rozwój umiejętności mentalizowania czyli wczuwania się w perspektywę innych (myśli, wiedzy, emocji)
6. Problemy z adekwatną mową ciała. Ograniczona gestykulacja/ mimika/ mowa ciała lub nadmierna i przerysowana.
7. Problem ze współdzieleniem emocji i uwagi
8. Nadwrażliwość na swoim punkcie/ bezkrytycyzm, egocentryzm

NIEPRAWIDŁOWOŚCI W ZAKRESIE ZAINTERESOWAŃ I AKTYWNOŚCI

1. Zaburzony rozwój zainteresowań/ w dzieciństwie zaburzony rozwój zabawy
2. Schematyzm w funkcjonowaniu, specyficzna sztywność
3. Występowanie zachowań autostymulacyjnych lub stereotypowych o różnych natężeniu i jakości. Zachowania te mogą się zmieniać w ciągu życia człowieka z autyzmem.
4. Tendencja do rutyn, natręctw, kompulsji
5. Tendencja do uzależnień (w tym również od multimediiów oraz pomocy/ obecności rodziców)
6. Specyficzne zainteresowania, wąskie i ukierunkowane, fiksacje
7. Problemy w organizowaniu swojego czasu
8. Duże problemy z motywacją
9. Zaburzone procesy generalizacji
10. Mała elastyczność w funkcjonowaniu (niska tolerancja zmian)
11. Problemy w przetwarzaniu sensorycznym

12. Lęki
13. Zachowania agresywne i autoagresywne.

ZALECENIA DO PRACY Z UCZENIM Z AUTYZMEM W SZKOLE.

Zalecenia zawarte w orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego mają być inspiracją do tworzenia dostosowań dla ucznia z autyzmem. Często są przydatne na początku pracy terapeutyczno – edukacyjnej. Uczeń spędza bardzo dużo czasu w szkole i to nauczyciele go uczący znają go bardzo dobrze. Zespół uczący osobę z autyzmem wypracowuje sprawdzone pomysły na dostosowania dla dziecka i tworzy Indywidualny Program Edukacyjno – Terapeutyczny. **Nauczyciele mogą sami wymyślać dostosowania dla swojego ucznia z kształceniem specjalnym.**

JAK DOROSŁY MOŻE POMÓC? PRZYKŁADOWE ZALECENIA.

- Czuwaj nad relacjami z rówieśnikami
- Naucz współpracy oraz tego jak zagwarantować sobie samotność, bez urażania innych
- Zorganizuj czas wolny, przerwy
- Prowadź zajęcia treningowe w sferze zachowań społecznych (nauka komunikacji niewerbalnej, rozmowy, zabawy, radzenia sobie w trudnych sytuacjach)
- Pokaż, wykorzystaj mocne strony dziecka w grupie itd.
- Jeżeli jest taka potrzeba na zajęciach analizuj tylko jeden rodzaj emocji
- Ucz odczytywać sygnały wskazujące na różne poziomy nasilenia emocji i jak na nie reagować
- Naucz stosowania „bezpiecznych” wypowiedzi w sytuacjach dezorientacji.
- Nauka rozpoczynania i podtrzymywania rozmowy (skrypty napisane, drama)
- Zachęcaj do przyznawania się, że się czegoś nie wie, proszenia o pomoc
- wyjaśnij znaczenie metafor, powiedzonek
- Unikaj dwuznacznych sformułowań, ironii, abstrakcji i braku precyzji
- Polecenia wydawaj w sposób konkretny, zachęcaj by dziecko powtórzył instrukcje, tak jak ją zrozumiał
- Systematycznie trenuj z dzieckiem szkolnym rozumienie czytanych treści
- Zwracaj uwagę na deficyty a nie tylko na nadmiary
- Wzmacniaj dziecko, jeżeli wykona zadanie nie związane z jego zainteresowaniami
- Naucz dziecko kompetencji czasu i rozkładu zajęć, aby wskazać na kolejność czynności
- Uprzedzaj przed zmianami
- Czuwaj nad dzieckiem przy nagłych zmianach
- Dostosuj wymagania co do umiejętności manualnych do możliwości dziecka
- Ćwicz umiejętności manualne
- Pozwól uczniowi szkolnemu pisać prace na komputerze
- Minimalizuj hałas otoczenia
- Powtarzaj polecenie w okresie gorszego funkcjonowania lub dawaj etykietę z poleceniem
- Unikaj, nie zmuszaj do eksperymentowania z dotykiem

KSZTAŁCENIE UCZNIĄ Z AUTYZMEM

1. W systemie oświaty autyzm jest uznany za niepełnosprawność wymagającą **specjalnej organizacji nauki i metod pracy.**
2. Kształcenie uczniów z autyzmem może być organizowane w:
 - szkołach ogólnodostępnych,
 - szkołach i oddziałach integracyjnych,
 - szkołach i oddziałach specjalnych (w przypadku kiedy osoba z autyzmem jest też niepełnosprawna intelektualnie).

3. Edukacja ucznia z autyzmem powinna być zorganizowana na podstawie orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego wydanego przez poradnię psychologiczno-pedagogiczną.

Orzeczenie wydawane jest na wniosek rodziców lub pełnoletniego ucznia

4. Za właściwą organizację pomocy psychologiczno - pedagogicznej w szkole, w tym za realizację zaleceń zawartych w orzeczeniach o potrzebie kształcenia specjalnego odpowiada **dyrektor szkoły/placówki**.
5. Uczniowi z autyzmem mającemu orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego należy zapewnić: realizację zaleceń zawartych w orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego, czyli najkorzystniejsze dla dziecka formy kształcenia, formy stymulacji i terapii – np. kształcenie w oddziale integracyjnym, terapię psychologiczną, stymulowanie rozwoju poznawczego i emocjonalno-społecznego itp.
6. Odpowiednie warunki do nauki: właściwą organizację miejsca pracy, odpowiednie oświetlenie, wyeliminowanie bodźców rozpraszających, komputer, środki dydaktyczne, takie jak modele, tablice multimedialne, fotografie, schematy, rysunki, konkretne przedmioty itp.
7. Zadaniem specjalistów i nauczycieli jest:
 - rozpoznanie potrzeb edukacyjnych i możliwości psychofizycznych ucznia z autyzmem – np. pedagog lub wychowawca poprzez analizę orzeczeń i opinii poradni psychologiczno-pedagogicznej
 - współorganizowanie zajęć edukacyjnych i pracy wychowawczej
 - dostosowanie realizacji programu nauczania, programu wychowawczego i profilaktyki do indywidualnych potrzeb ucznia
 - opracowanie i realizacja **indywidualnego programu edukacyjno-terapeutycznego** określającego zakres zintegrowanych działań nauczycieli i specjalistów oraz rodzaj zajęć rewalidacyjnych, odpowiednio do potrzeb edukacyjnych i możliwości psychofizycznych ucznia (wspólne z nauczycielami prowadzącymi zajęcia).
8. Ponadto obowiązkiem nauczyciela specjalisty jest:
 - uczestniczenie w zajęciach edukacyjnych prowadzonych przez innych nauczycieli, jako nauczyciel współorganizujący kształcenie – jeśli jest taki nauczyciel zatrudniony,
 - prowadzenie zajęć rewalidacyjnych,
 - udzielanie pomocy nauczycielom prowadzącym zajęcia edukacyjne w doborze metod pracy z uczniem,
 - prowadzenie lub organizacja różnego rodzaju form pomocy pedagogicznej i psychologicznej dla dziecka i jego rodziny.